Dosarul nr. 3-81/22
2-22008484-02-3-28022022

H O T Ă R Â R E
în numele Legii
(dispozitiv)

10 aprilie 2023 mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții de Apel Chișinău

în componența:
Președintele completului, judecătorul Anatolie Minciuna
Judecătorii Veronica Negru și Ecaterina Palanciuc
Grefier Valeria Grigoraș

examinând în ședință publică acțiunea înaintată de SRL ”Transautogaz” către Notarul Constantinescu Elena, Ministerul Justiției al RM și Guvernul RM, cu privire la anularea parțială a actului administrativ normativ și restituirea sumei,

în conformitate cu prevederile art. 224 alin. (1) lit. f), art. 225 din Codul administrativ, art. 389-390 din Codul de procedură civilă,

h o t ă r ă ș t e:

Se respinge acțiunea înaintată de SRL ”Transautogaz” către Notarul Constantinescu Elena, Ministerul Justiției al RM și Guvernul RM, cu privire la anularea parțială a actului administrativ normativ și restituirea sumei.

Hotărârea este cu drept de recurs la Curtea Supremă de Justiție în termen de 30 de zile.

Președintele ședinței, Judecător Judecător
Anatolie Minciuna Veronica Negru Ecaterina Palanciuc

Dosarul nr. 3-81/22
2-22008484-02-3-28022022

H O T Ă R Â R E
în numele Legii

10 aprilie 2023
mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții de Apel Chișinău

în componența:
Președintele completului, judecătorul Anatolie Minciuna
Judecătorii Veronica Negru și Ecaterina Palanciuc
Grefier Valeria Grigoraș

examinând în ședință publică acțiunea înaintată de SRL ”Transautogaz” către Notarul Constantinescu Elena, Ministerul Justiției al RM și Guvernul RM, cu privire la anularea parțială a actului administrativ normativ și restituirea sumei,

a c o n s t a t a t :

Pretențiile reclamantului:

La 21 ianuarie 2022 SRL ”Transautogaz” a depus cerere de chemare în judecată, în ordinea contenciosului administrativ, către Notarul Constantinescu Elena, Ministerul Justiției al RM și Guvernul RM, concretizată prin cererea din

07 octombrie 2022, solicitând:

- Anularea sintagmei ”s-a încasat taxa de stat_____lei” din anexele 1 și 2 din Ordinul Ministerului Justiției nr. 59 din 27 februarie 2019 cu privire la aprobarea modelelor girurilor și ale certificatelor notariale, publicat în Monitorul Oficial al RM nr. 76-85 art. 410 din 01 martie 2019;
- Anularea sintagmei ”s-a încasat taxa de stat_____lei”, sin modelele girurilor de autentificare și a certificatelor notariale din Titlul II, cap. VII ”Certificate de moștenitor” care se aplică pentru moștenirile deschise până la 01 martie 2019, aprobate prin Ordinul Ministerului Justiției nr. 394 din 29 septembrie 2005 privind aprobarea registrelor necesare pentru desfășurarea activității notariale, forma și conținutul acestora, cu modificările ulterioare, publicat în Monitorul Oficial al RM nr. 135-138 art. 448 din 14 octombrie 2005;
- Anularea: (I) rubricii 6 ”Taxa de stat” din Registrul actelor notariale cu indicele 1 (anexa 1); (II) rubricii 6 ”Taxa de stat” din Registrul actelor notariale cu indicele 2 (anexa 2); (III) lit. f), pct. 10 (anexa 9); (IV) cuvintelor ”. . . la taxa de stat sau. . . ” din pct. 10, lit. g) (anexa 9) la Ordinul Ministerului Justiției al RM nr. 329 din 10 decembrie 2009 cu privire la registrele notariale și modul de îndeplinire a lucrărilor de secretariat în activitatea notarială, (în vigoare 24 februarie 2020), publicat în Monitorul Oficial al RM nr. 14-23 art. 55 din 24 ianuarie 2020;
- Restituirea taxei de stat în sumă de 54 050 lei.

În motivarea cererii de chemare în judecată s-a indicat că, în scopul autentificării contractelor nr. 1-444 din 28 august 2021, nr. 1-445 din 23 august 2021 și nr. 1-460 din 30 septembrie 2021, SRL ”Transautogaz” a achitat taxa de stat în sumă de 54 050 lei către notarul Constantinescu Elena, în baza conturilor nr. 915 din 23 august 2021 și nr. 953 din 30 septembrie 2021.

Reclamanta consideră că notarii privați nu fac parte din categoria organelor de stat împuternicite special prin Legea taxei de stat nr. 1216-XII din 03 decembrie 1992, de a percepe taxa de stat de la persoanele fizice și juridice, în ale căror interese sunt îndeplinite acte notariale.

Astfel, la 12 octombrie 2021, SRL „Transautogaz” a expediat în adresa notarului Constantinescu Elena, somația cu privire la restituirea sumei de 54 050 lei care a fost percepută cu titlu de taxă de stat, însă prin răspunsul din 08 noiembrie 2021, notarul a argumentat faptul că achitarea taxei de stat a fost întemeiată prin ordinul Ministerului Justiției al RM nr. 59 din 27 februarie 2019 cu privire la aprobarea modelelor girurilor notariale și ale certificatelor notariale, potrivit căruia în modelele girurilor aprobate pentru instrumentarea procedurilor de autentificare, legalizare, eliberare certificate, etc. este prevăzută rubrica ”S-a perceput taxa de stat_____lei”. La fel și ordinul Ministerului Justiției al RM

nr. 329 din 10 decembrie 2019 cu privire la registrele notariale și modul de îndeplinire a lucrărilor de secretariat în activitatea notarială, potrivit căruia în Registrul actelor notariale cu indicele 1 și Registrul actelor și acțiunilor notariale cu indicele 2 prevede la rubrica nr. 6: Taxa de stat, iar executarea ordinelor Ministerului Justiției este obligatorie pentru notar și neexecutarea cărora duce la sancționarea acestora.

În acest sens, reclamanta a menționat că potrivit art. 1 al Legii nr. 1216/1992, taxa de stat este suma percepută de către organele de stat. Împuternicite special pentru acest fapt, de la persoane fizice și juridice, în ale căror interese sunt exercitate acțiuni sau eliberate documente de importanță juridică. Noțiunea taxei de stat conține în sine nu doar definiția acestei plăți, dar și subiectul care percepe sau este în drept de a o percepe - Organul de stat.

Suplimentar, conform art. 38 lit. a) al Legii cu privire la organizarea activității notarilor nr. 69 din 14 aprilie 2016, ”Taxa de stat și plata pentru asistența notarială, care prevede: Pentru actele și acțiunile îndeplinite de notar se achită: a) taxa de stat, în cazurile revăzute de lese, care se face venit la bugetul de stat.

Astfel, reclamanta menționează că norma citată prevede, că persoanele fizice și juridice trebuie să achite taxa de stat pentru actele și acțiunile îndeplinite de notar, doar dacă legea prevede expres încasarea de către notar a acestor plăți, în speță legea nr. 1216-XII din 03 decembrie 1992.

De asemenea, reclamanta a menționat că deși la art. 3 alin. 9) din Legea nr. nr. 1216-XII din 03 decembrie 1992, se regăsesc cuantumurile taxei de stat pentru actele notariale îndeplinite de notari și de alte persoane abilitate prin lege, acestea nu se referă la notarii privați, ci doar la cei bugetari (de stat).

Respectiv, concluzionează reclamanta, notarii privați (nebugetari) nu fac parte din categoria organelor de stat împuternicite special prin Legea taxei de stat nr. 1216-XH din 03 decembrie 1992, de a percepe taxa de stat de la persoanele fizice și juridice, în ale căror interese sunt îndeplinite acte notariale.

În concluzie, reclamanta a menționat că Ordinul nr. 394, nr. 267 și nr. 95, contravin principiilor art. 3 alin. (1), (3) și (4), art. 16, alin. (2) și (3) din Legea nr. 100 din 22 decembrie 2017 cu privire la actele normative, art. 4, 5, 6, 73 al Legii taxei de stat nr. 317-XV din 18 iulie 2003 privind actele normative ale Guvernului și ale altor autorități ale administrației publice centrale și locale.

În partea încasării taxei de stat de la persoanele fizice și juridice de către notarii privați, consideră că Ordinul nr. 394, nr. 267 și nr. 95 contravin prevederilor art. 1 al Legii taxei de stat nr. 1216 din 1992.

Suplimentar reclamanta a menționat că prin Legea cu privire la notariat nr. 1453, începînd cu 21 februarie 2003 în Republica Moldova au fost instituite funcțiile notarilor de stat (in continuarea notari bugetari) care activau în cadrul

birourilor notariale de stat, pentru întreținerea cărora (salarizarea notarilor bugetari, personalului angajat, întreținerea încăperilor birourilor notariale de stat și ale arhivei) statul a stabilit perceperea taxei de stat. Anume, pentru executarea acestei legi, Guvernul Republicii Moldova a adoptat Hotărârea privind Rețeaua și structura birourilor notariale de stat nr. 1355 din 13 noiembrie 2003, în vigoare de la 21 noiembrie 2003 până la 26 martie 2010, prin care în RM au fost instituite 49 Birouri notariale de stat cu personal 163 de unități, din care 61 - notari de stat.

Astfel în condițiile Legii nr. 1216 din 1992, taxa de stat urma a fi percepută doar de notarii privați care activau în cadrul birourilor notariale de stat, anume acesta a fost scopul legitim urmărit atunci când în textul Legii a apărut cuvântul notar. Cert fiind, că încasarea taxei de stat de către notarii privați era și rămâne a fi contrară legii.

În concluzie, reclamanta consideră că Ordinul nr. 394, nr. 267 și nr. 95, sunt în contradicție cu prevederile Legislației RM, ale Constituției Republicii Moldova, ale tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte, precum și ale principiilor și normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și ale legislației Uniunii Europene, privind protecția și garantarea de către stat a proprietății private, periclitând formarea și funcționarea sistemului legal de impuneri al statului.

La 11 martie 2022 a fost înregistrată referința Ministerului Justiției asupra acțiunii în cauză, prin care s-a solicitat respingerea cererii de chemare în judecată depusă de SRL „Transautogaz”.

La 24 martie 2022 a fost înregistrată referința Guvernului RM asupra acțiunii în cauză, prin care s-a solicitat respingerea cererii de chemare în judecată depusă de SRL „Transautogaz”.

La ședințele de judecată din 23 mai 2022 și 05 decembrie 2022, Notarul Constantinescu Elena a depus referința asupra acțiunii în cauză, solicitând admiterea cererii de chemare în judecată depusă de SRL „Transautogaz”.

Argumentele părților în cadrul ședinței de judecată:

În cadrul ședinței de judecată de examinare a cauzei în fond, reprezentantul SRL „Transautogaz” – Pîslaraș Andrei, a susținut circumstanțele de fapt și normele de drept reflectate în cererea de chemare în judecată, și a solicitat admiterea acțiunii după cum a fost concretizată.

Reprezentantul Ministerului Justiției al RM – Cachița Constantin (în baza procurii anexate la marțialele cauzei), a solicitat respingerea acțiunii, conform argumentelor indicate în referință

Pârâta Constantinescu Elena a susținut acțiunea SRL „Transautogaz”, conform referinței depuse, și a considerat posibilă admiterea acesteia.

Reprezentantul pârâtului Guvernul RM, în ședința de judecată nu s-a prezentat din motive necunoscute, deși a fost înștiințat legal despre locul, data și ora examinării pricinii, nu a informat instanța de judecată despre motivele neprezenței și nu a înaintat cerere de amânare a ședinței sau de examinare în lipsă.

În conformitate cu prevederile art. 218 lit. a), c), d) din Codul administrativ, examinarea și soluționarea acțiunii în contencios administrativ are loc în ședință publică, iar în cazuri de excepție stabilite de lege - în ședință închisă. Participanții la proces se citează, în citație se comunică locul, data și ora ședinței. Dacă participanții la proces convin de comun acord, examinarea și soluționarea acțiunii în contencios administrativ are loc în procedură scrisă; Participanții la proces care s-au prezentat cel puțin o dată în ședința de judecată pe parcursul examinării acțiunii în contencios administrativ sau au efectuat acte de procedură în contextul examinării acțiunii în contencios administrativ nu pot invoca lipsa citației pentru efectuarea actelor de procedură la o dată ulterioară; Neprezentarea la ședința de judecată, fără motive temeinic justificate, a participanților și/sau a reprezentanților lor nu împiedică soluționarea acțiunii în contenciosul administrativ.

Prin prisma aplicării normelor legale precitate, Completul judiciar a considerat posibilă examinarea cauzei în lipsa reprezentantului pârâtului Guvernului RM, care nu s-a prezentat în ședința de judecată fără motive temeinic justificate, la caz procedura de citare legală fiind respectată de instanță.

Admisibilitatea acțiunii în contencios administrativ:

Conform art. 5 din Codul administrativ, activitatea administrativă reprezintă totalitatea actelor administrative individuale și normative, a contractelor administrative, a actelor reale, precum și a operațiunilor administrative realizate de autoritățile publice în regim de putere publică, prin care se organizează aplicarea legii și se aplică nemijlocit legea.

Conform art. 10 alin. (1) din Codul administrativ, actul administrativ individual este orice dispoziție, decizie sau altă măsură oficială întreprinsă de autoritatea publică pentru reglementarea unui caz individual în domeniul dreptului public, cu scopul de a produce nemijlocit efecte juridice, prin nașterea, modificarea sau stingerea raporturilor juridice de drept public.

Totodată, art. 11 alin. (1) lit. a) din Codul administrativ prevede că, actul administrativ individual defavorabil este actul care impune destinatarilor lor obligații, sancțiuni, sarcini sau afectează drepturile/interesele legitime ale persoanelor ori care resping, în tot sau în parte, acordarea avantajului solicitat.

Art. 17 din Codul administrativ prevede că, drept vătămat este orice drept sau libertate stabilit/stabilită de lege căruia/căreia i se aduce atingere prin

activitate administrativă.

Conform art. 20 din Codul administrativ, dacă printr-o activitate administrativă se încalcă un drept legitim sau o libertate stabilită prin lege, acest drept poate fi revendicat printr-o acțiune în contencios administrativ, cu privire la care decid instanțele de judecată competente pentru examinarea procedurii de contencios administrativ, conform prezentului cod.

Potrivit art. 53 alin. (1), (2) din Codul administrativ, competența reprezintă totalitatea atribuțiilor acordate autorităților publice sau persoanelor din cadrul acestora prin lege sau alte acte normative. Competența se stabilește la momentul inițierii procedurii administrative, iar conform art. 57 alin. (1) al aceluiași act normativ, activitatea administrativă se realizează numai de autoritatea publică competentă și în limitele competenței legale.

În corespundere cu prevederile art. 189 alin. (1) și (2) din Codul administrativ, orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorități publice poate înainta o acțiune în contencios administrativ. O acțiune în contencios administrativ poate fi înaintată și atunci când autoritatea publică nu a soluționat în termen legal o cerere.

Potrivit art. 209 alin. (1) din Codul administrativ, acțiunea în contestare și acțiunea în obligare se înaintează în decurs de 30 de zile, dacă legea nu prevede altfel.

Totodată, conform art. 163 lit. c) din Codul administrativ, procedura de examinare a cererii prealabile nu se efectuează dacă legea prevede expres adresarea nemijlocită în instanța de judecată, iar potrivit art. 166 din Cod, cererea prealabilă poate fi depusă numai dacă persoana își revendică drepturile încălcate prin emiterea sau respingerea emiterii unui act administrativ individual.

Din analiza normelor de drept sus-indicate, Completul judiciar notează că SRL „Transautogaz”, în drept să înainteze acțiunea în contencios administrativ urmărind constatarea nulității actului administrativ normativ, iar acțiunea în control normativ utilizată de reclamantă pentru revendicarea apărării drepturilor sale nu este condiționată, la caz, de respectarea procedurii prealabile, iar actele contestate în cauză nefiind exceptate de la controlul normativ pe cale judecătorească.

De asemenea, Completul judiciar reține că, obiectul sesizării instanței de contencios administrativ îl constituie: Modelele girurilor de autentificare și a certificatelor notariale, Registrul actelor notariale, precum și Regulamentul cu privire la modul de îndeplinire a actelor notariale și completare a registrelor notariale, aprobate prin ordinele Ministerului Justiției care sunt acte administrative normative, fiind subordonate legii și aprobate de o autoritate

publică în baza prevederilor legale, care nu se supun controlului constituționalității și stabilesc reguli de aplicare obligatorii pentru un număr nedeterminat de situații identice.

În concluzie Completul menționează că motive de inadmisibilitate în conformitate cu prevederile art. 207 alin. (2) din Codul administrativ în privința acțiunii de contencios administrativ înaintată de SRL „Transautogaz" nu se regăsesc, prin urmare, acțiunea este admisibilă, urmând a fi supus examinării fondul cauzei.

Aprecierea de către instanță a fondului acțiunii:

Audiind participanții prezenți în cadrul ședinței de judecată, studiind materialele dosarului și înscrisurile administrate, analizând argumentele expuse în cererea de chemare în judecată și în referința depusă, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău concluzionează că acțiunea este neîntemeiată și urmează a fi respinsă, din considerentele ce succed.

Conform art. 224 alin. (1) din Codul administrativ, examinând acțiunea în contencios administrativ în fond, instanța de judecată adoptă una dintre următoarele hotărârii: lit. f) respinge acțiunea ca fiind neîntemeiată, dacă nu sunt îndeplinite condițiile de adoptare a unei hotărârii prevăzute la lit. a)-e).

În conformitate cu prevederile art. 225 alin. (1) din Codul administrativ, instanța de judecată nu este competentă să se pronunțe asupra oportunității unui act administrativ.

De asemenea, potrivit art. 2 al Legii cu privire la actele normative nr. 100 din 22 decembrie 2017, *act normativ* - act juridic adoptat, aprobat sau emis de o autoritate publică, care are caracter public, obligatoriu, general și impersonal și care stabilește, modifică ori abrogă norme juridice care reglementează nașterea, modificarea sau stingerea raporturilor juridice și care sunt aplicabile unui număr nedeterminat de situații identice.

Potrivit art. 3 alin. (1), (3), (4) al Legii cu privire la actele normative nr. 100 din 22 decembrie 2017, la elaborarea unui act normativ se respectă următoarele principii: a) constituționalitatea; b) respectarea drepturilor și libertăților fundamentale; c) legalitatea și echilibrul între reglementările concurente; d) oportunitatea, coerența, consecutivitatea, stabilitatea și predictibilitatea normelor juridice; e) asigurarea transparenței, publicității și accesibilității; f) respectarea ierarhiei actelor normative; Actul normativ trebuie să corespundă prevederilor Constituției Republicii Moldova, tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte, principiilor și normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional, precum și legislației Uniunii

Europene; Actul normativ trebuie să se integreze organic în cadrul normativ în vigoare, scop în care: a) proiectul actului normativ trebuie corelat cu prevederile actelor normative de nivel superior sau de același nivel cu care se află în conexiune; b) proiectul actului normativ întocmit în temeiul unui act normativ de nivel superior nu poate depăși limitele competenței instituite prin actul de nivel superior și nici nu poate contraveni scopului, principiilor și dispozițiilor acestuia.

Conform art. 4 al Legii cu privire la actele normative nr. 100 din 22 decembrie 2017, actul normativ are caracter public, obligatoriu, general și impersonal. Prevederile actului normativ sunt executorii, opozabile tuturor subiecților de drept și, în caz de necesitate, sunt impuse prin forța de constrângere a statului.

Potrivit art. 16 alin. (1)-(3) al Legii cu privire la actele normative nr. 100 din 22 decembrie 2017, autoritățile administrației publice centrale de specialitate și autoritățile publice autonome emit sau aprobă, în condițiile legii, acte normative; Actele normative ale autorităților administrației publice centrale de specialitate și ale autorităților publice autonome sunt emise sau aprobate numai în temeiul și pentru executarea legilor și a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului. Actele normative respective se limitează strict la cadrul stabilit de actele normative de nivel superior pentru executarea cărora se emit sau se aprobă și nu pot contraveni prevederilor actelor respective. În clauza de adoptare a actelor normative ale autorităților administrației publice centrale de specialitate și ale autorităților publice autonome se indică expres actul normativ superior în temeiul căruia acestea sunt emise sau aprobate; Actele normative ale autorităților administrației publice centrale de specialitate și ale autorităților publice autonome se elaborează în termenele prevăzute de actele normative superioare sau într-un termen rezonabil pentru elaborarea acestora și pentru realizarea prevederilor lor.

La caz, Completul judiciar reține că prin acțiunea înaintată reclamanta solicită:

- Anularea sintagmei ”s-a încasat taxa de stat_____lei” din anexele 1 și 2 din Ordinul Ministerului Justiției nr. 59 din 27 februarie 2019 cu privire la aprobarea modelelor girurilor și ale certificatelor notariale, publicat în Monitorul Oficial al RM nr. 76-85 art. 410 din 01 martie 2019;
- Anularea sintagmei ”s-a încasat taxa de stat_____lei”, sin modelele girurilor de autentificare și a certificatelor notariale din Titlul II, cap. VII ”Certificate de moștenitor” care se aplică pentru moștenirile deschise până la 01 martie 2019, aprobate prin Ordinul Ministerului Justiției nr. 394 din 29 septembrie 2005 privind aprobarea registrelor necesare pentru desfășurarea

activității notariale, forma și conținutul acestora, cu modificările ulterioare, publicat în Monitorul Oficial al RM nr. 135-138 art. 448 din 14 octombrie 2005;

- Anularea: (I) rubricii 6 ”Taxa de stat” din Registrul actelor notariale cu indicele 1 (anexa 1); (II) rubricii 6 ”Taxa de stat” din Registrul actelor notariale cu indicele 2 (anexa 2); (III) lit. f), pct. 10 (anexa 9); (IV) cuvintelor ”. . . la taxa de stat sau. . . ” din pct. 10, lit. g) (anexa 9) la Ordinul Ministerului Justiției al RM nr. 329 din 10 decembrie 2009 cu privire la registrele notariale și modul de îndeplinire a lucrărilor de secretariat în activitatea notarială, (în vigoare 24 februarie 2020), publicat în Monitorul Oficial al RM nr. 14-23 art. 55 din 24 ianuarie 2020;
- Restituirea taxei de stat în sumă de 54 050 lei.

În argumentarea acțiunii, reclamanta a invocat că ordinele contestate contravin prevederilor Constituției Republicii Moldova, Legii cu privire la actele normative nr. 100 din 22 decembrie 2017, Legii taxei de stat nr. 1216-XII din 03 decembrie 1992 și Legii cu privire la organizarea activității notarilor nr. 69 din 14 aprilie 2016.

În acest sens, instanța reține că potrivit art. 7 din Legea cu privire la Guvern nr. 136 din 07. 07. 2017, în vederea realizării funcțiilor și atribuțiilor sale, Guvernul deține următoarele împuterniciri:

a) aprobă Regulamentul Guvernului;

b) stabilește modul de organizare și funcționare, domeniile de activitate, structura și efectivul-limită ale ministerelor, ale altor autorități administrative centrale subordonate Guvernului și ale structurilor organizaționale din sfera lor de competență, coordonează și controlează activitatea acestora;

c) asigură constituirea, reorganizarea și dizolvarea ministerelor, în condițiile legii;

d) înființează în subordinea sa alte autorități administrative centrale pentru realizarea politicii statului într-un domeniu de activitate care nu intră în competența nemijlocită a ministerelor, precum și în domenii de activitate în care competențele ministerelor se intersectează, precum și le reorganizează și dizolvă;

e) decide asupra constituirii, reorganizării și dizolvării structurilor organizaționale din sfera de competență a ministerelor și altor autorități administrative subordonate Guvernului;

f) asigură finanțarea activității ministerelor, a altor autorități administrative centrale subordonate Guvernului și a structurilor organizaționale din sfera lor de competență în conformitate cu bugetele aprobate;

g) suspendă, abrogă sau anulează, în condițiile legii, actele miniștrilor, ale conducătorilor altor autorități administrative centrale subordonate

Guvernului și ale conducătorilor structurilor organizaționale din sfera lor de competență dacă acestea contravin Constituției Republicii Moldova, actelor normative ale Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărârilor, ordonanțelor și dispozițiilor Guvernului;

h) decide asupra inițierii negocierilor, aprobă semnarea tratatelor internaționale și aprobă tratate interguvernamentale și interinstituționale, în condițiile legii;

i) numește în funcție, modifică raporturile de serviciu, suspendă și eliberează din funcție secretarul general al Guvernului, secretarii generali adjuncți ai Guvernului, secretarii de stat, secretarii generali ai ministerelor, reprezentantul Guvernului în Parlament și la Curtea Constituțională, reprezentantul Guvernului în teritoriu și adjunctul acestuia, conducătorii și adjuncții conducătorului autorităților administrative centrale subordonate Guvernului;

j) în cazurile stabilite de legislație, la propunerea ministrului, a conducerii Cancelariei de Stat și, respectiv, a conducătorului autorităților administrative centrale subordonate Guvernului, numește, modifică raporturile de serviciu, suspendă și eliberează din funcție conducătorii și adjuncții conducătorului structurilor organizaționale din sfera de competență a ministerelor, a Cancelariei de Stat și, respectiv, a altor autorități administrative centrale subordonate Guvernului;

k) creează grupuri de lucru, comisii și comitete interministeriale, desemnează membrii acestora și aprobă regulamentele de activitate ale acestora;

l) aprobă planul de acțiuni al Guvernului și monitorizează executarea acestuia;

m) numește judecătorii Curții Constituționale din partea Guvernului;

n) înaintează Președintelui Republicii Moldova propuneri privind numirea și demiterea persoanelor care, din oficiu, intră în componența Comandamentului Suprem al Forțelor Armate;

o) înaintează Președintelui Republicii Moldova propuneri privind acreditarea și rechemarea șefilor misiunilor diplomatice, precum și privind înființarea, desființarea sau schimbarea rangului misiunilor diplomatice;

p) desemnează, din partea Guvernului, un reprezentant în Consiliul de Integritate;

q) instituie premii de stat și aprobă condițiile de decernare a acestora, precum și înaintează Președintelui Republicii Moldova propuneri privind decernarea distincțiilor de stat;

r) deține și alte împuterniciri prevăzute de cadrul normativ sau care decurg din rolul, funcțiile și atribuțiile Guvernului.

Potrivit art. 21 din Legea cu privire la Guvern nr. 136 din 07 iulie 2017, în

exercițiul funcției, membrii Guvernului au următoarele atribuții: a) participă la ședințele Guvernului și la adoptarea deciziilor de către Guvern; b) înaintează propuneri privind ordinea de zi a ședinței Guvernului; c) prezintă, în cadrul ședinței Guvernului, subiectele ce țin de domeniile de activitate de care sunt responsabili; d) înaintează propuneri privind planul de acțiuni al Guvernului; e) inițiază elaborarea proiectelor de acte normative în domeniile de activitate de care sunt responsabili; f) coordonează și monitorizează domeniile de activitate de care sunt responsabili și prezintă rapoarte de activitate; g) alte atribuții ce decurg din prevederile cadrului normativ.

Potrivit pct. 2, 4, 5, 6 din Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea Ministerului Justiției - Anexa nr. 1 la Hotărârea Guvernului nr. 698 din 30 august 2017; Ministerul Justiției (în continuare - Minister) este organul central de specialitate al administrației publice care asigură realizarea politicii guvernamentale în domeniile de activitate ce îi sunt încredințate; În activitatea sa, Ministerul se conduce de Constituția Republicii Moldova, de Legea nr. 136 din 7 iulie 2017 cu privire la Guvern, de alte acte normative, decretele Președintelui Republicii Moldova, ordonanțele, hotărârile și dispozițiile Guvernului, precum și de prezentul Regulament; Ministerul are misiunea de a analiza situația și problemele din domeniile de activitate gestionate, de a elabora politici publice eficiente în domeniile prevăzute la pct. 6, de a monitoriza calitatea politicilor și actelor normative și de a propune intervenții justificate ale statului care urmează să ofere soluții eficiente în domeniile de competență, inclusiv în alte domenii atribuite în competență conform actelor normative, asigurând cel mai bun raport dintre rezultatele scontate și costurile preconizate; Ministerul realizează funcțiile stabilite de prezentul Regulament în următoarele domenii: 8) profesii și servicii juridice.

Potrivit art. 32 alin. (1), (2) al Legii privind actele normative ale Guvernului și ale altor autorități ale administrației publice centrale și locale nr. 317-XV din (Abrogată la 12 iulie 2018), *p*roiectul de act normativ se elaborează în câteva etape consecutive, conform regulilor și normelor tehnicii legislative. Elaborarea proiectului de act normativ include: a) examinarea propunerilor, documentarea și luarea deciziei corespunzătoare; b) asigurarea tehnică, organizatorică și financiară a procesului elaborării; c) determinarea conceptelor și noțiunilor ce vor fi utilizate în proiect; d) întocmirea textului; e) fundamentarea; f) avizarea, consultarea publică și expertiza; g) definitivarea.

Potrivit art. 41 alin. (1) al Legii privind actele normative ale Guvernului și ale altor autorități ale administrației publice centrale și locale nr. 317-XV din (Abrogată la 12 iulie 2018), proiectul de act normativ este supus în mod obligatoriu unei expertize juridice pentru a se verifica dacă nu contravine Constituției Republicii Moldova, legislației naționale, legislației comunitare,

tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte, precum și normelor tehnicii legislative. (2) Proiectul de act normativ al Guvernului este supus, în mod obligatoriu, unei expertize anticorupție pentru a se verifica dacă corespunde standardelor anticorupție naționale și internaționale, precum și pentru a preveni apariția de noi reglementări care favorizează sau pot favoriza corupția. (3) La decizia organului care l-a elaborat, precum și a autorității competente de al emite, proiectul de act normativ poate fi supus și unor expertize financiare, economice, ecologice etc. În calitate de experți sunt antrenate organizații, precum și cetățeni, care nu au participat nemijlocit la elaborare, specialiști străini și organizații internaționale.

Conform art. 1 din Legea taxei de stat nr. 1216-XII din 03 decembrie 1992, taxa de stat este suma percepută de către organele de stat, împuternicite special pentru acest fapt, de la persoanele fizice și juridice, în ale căror interese sunt exercitate acțiuni sau eliberate documente de importanță juridică.

Potrivit art. 2 pct. 10) din Legea taxei de stat nr. 1216-XII din 03 decembrie 1992, taxa de stat se încasează: pentru actele notariale îndeplinite de notari și de alte persoane abilitate prin lege.

Iar art. 3 din Legea menționată stabilește cuantumurile tarifare ale taxei de stat.

Potrivit art. 5 din Legea taxei de stat nr. 1216-XII din 03 decembrie 1992, taxa de stat se varsă la bugetul de stat.

Conform art. 6 alin. (6) din Legea taxei de stat nr. 1216-XII din 03 decembrie 1992, taxa de stat pentru îndeplinirea actelor notariale se varsă de solicitant sau de persoana care desfășoară activitate notarială la bugetul de stat. Persoana care desfășoară activitate notarială varsă taxa de stat cel târziu în ziua lucrătoare următoare celei în care a fost îndeplinit actul notarial.

Conform art. 30 alin. (1) lit. a) din Legea cu privire la notariat nr. 1453-XV din 08 noiembrie 2002, pentru serviciile notariale se achită: taxa de stat, care se varsă de solicitant sau de persoana care desfășoară activitate notarială la bugetul de stat.

Potrivit art. 4 alin. (2) din Legea cu privire la notariat nr. 1453-XV din 08 noiembrie 2002, Ministerul Justiției elaborează și aprobă regulamentul cu privire la modul de îndeplinire a actelor notariale, forma și conținutul registrelor actelor notariale, blanchetele speciale pe care se întocmesc actele notariale.

Potrivit art. 31 din Legea cu privire la notariat nr. 1453-XV din 08 noiembrie 2002, (1) Cuantumul taxei de stat se stabilește de lege și nu poate fi modificat. (2) Taxa de stat se încasează obligatoriu pentru serviciile notariale prestate de către toate persoanele care desfășoară activitate notarială. (3) Persoanele care desfășoară activitate notarială varsă taxa de stat încasată pentru servicii notariale la bugetul de stat cel târziu în ziua lucrătoare următoare celei în

care a fost îndeplinit actul notarial.

Potrivit art. 46 alin. (1), (3) din Legea cu privire la notariat nr. 1453-XV din 08 noiembrie 2002, la autentificarea actelor juridice, legalizarea copiilor de pe documente și a extraselor din ele, semnăturilor de pe documente, traducerilor și certificarea neachitării cecurilor, precum și la autentificarea timpului prezentării documentelor, pe documentele respective se aplică girul de autentificare; Conținutul girurilor de autentificare și al certificatelor se elaborează și se aprobă de Ministerul Justiției.

Potrivit art. 1 alin. (2) al Legii cu privire la organizarea activității notarilor nr. 69 din 14 aprilie 2016, procedura de îndeplinire a actelor notariale și metodologia de calcul al plăților notariale sunt reglementate prin legi separate.

În conformitate cu prevederile art. 8 alin. (1), (2) al Legii cu privire la organizarea activității notarilor nr. 69 din 14 aprilie 2016, notarul este exponentul puterii de stat, împuternicit în modul stabilit de lege în baza licenței și a ordinului de învestire cu împuterniciri; Notarul nu este funcționar public, activitatea acestuia nu este activitate de întreprinzător și nici nu poate fi raportată la o astfel de activitate.

Potrivit art. 11 lit. f) al Legii cu privire la organizarea activității notarilor nr. 69 din 14 aprilie 2016, notarul are următoarele obligații: să țină evidența contabilă și să achite toate plățile obligatorii aferente activității notariale în condițiile legii.

Conform art. 38 lit. a) al Legii cu privire la organizarea activității notarilor nr. 69 din 14 aprilie 2016, pentru actele și acțiunile îndeplinite de notar se achită: taxa de stat, în cazurile prevăzute de lege, care se face venit la bugetul de stat.

Prin ordinul Ministerului Justiției nr. 394 din 29 septembrie 2005, cu privire la aprobarea girurilor de autentificare și a certificatelor notariale, au fost aprobate modelele girurilor de autentificare și a certificatelor Notariale, conform anexei.

Astfel, la Titlul II CERTIFICATELE NOTARIALE din modelele girurilor de autentificare și a certificatelor Notariale este indicată sintagma ”S-a încasat taxa de stat _____ lei”, (sintagmă a cărei anulare este solicitată de reclamantă).

Totodată, prin ordinul Ministerului Justiției nr. 59 din 27 februarie 2019, cu privire la aprobarea modelelor girurilor notariale și ale certificatelor notariale, au fost aprobate: - 1) modelele girurilor de autentificare a actelor notariale, conform anexei nr. 1. ; - 2) modelele certificatelor notariale, conform anexei nr. 2.

De asemenea, a fost abrogat Ordinul ministrului justiției nr. 394 din 29 septembrie 2005, cu privire la aprobarea girurilor de autentificare și a certificatelor notariale, cu excepția titlului II, capitolul VII ”Certificate de moștenitor”, care se va aplica pentru moștenirile deschise până la data de 01

martie 2019.

Analizând actele normative în partea contestată de reclamantă în coraport cu reglementările legale precitate, Completul judiciar reține că, ordinele Ministerului Justiției nr. 394 din 29 septembrie 2005, nr. 267 din 02 iulie 2003 și, respectiv nr. 59 din 27 februarie 2019, au fost emise în conformitate cu prevederile art. 46 alin. (3) din Legea cu privire la notariat, nr. 1453-XV din 08 noiembrie 2002, întru executarea art. 4 p. (2) al Legii, cu modificările ulterioare, precum și în vederea stabilirii modului de îndeplinire a actelor notariale și completare a registrelor notariale de către notari și alte persoane care desfășoară activitate notarială.

Suplimentar, prin hotărârea Curții Constituționale nr. 30 din 23 decembrie 2010, Curtea a statuat *că:* „Fiind o instituție publică de drept, abilitată să asigure, în condițiile legii, ocrotirea drepturilor și intereselor legale ale persoanelor statului prin îndeplinirea de acte notariale în numele Republicii Moldova, notariatul își desfășoară activitatea în baza Constituției, Legii cu privire la notariat, altor acte normative, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.

Fiind conceput ca o profesie liberală, notariatul este un serviciu public delegat de stat notarilor, iar notarul este persoana autorizată de stat să presteze în numele acestuia servicii publice prin desfășurarea activității notariale, în baza licenței eliberate de autoritatea statului. Exercitarea activității notariale presupune respectarea riguroasă a cerințelor impuse de lege.

Așadar, în calitate de reprezentant al statului, notarul îndeplinește funcții publice, activează conform împuternicirilor acordate de stat, garantează și apără drepturile și interesele legale ale participanților la relațiile civile legal reglementate, prin efectuarea activității notariale în numele statului, pentru care motiv statul stabilește criterii specifice și anumite limite de exercitare a acestei profesii.

Astfel, notarii sunt subiecți ai Legii taxei de stat, iar încasarea taxei de stat nu este un drept al notarului, ci o precondiție pentru îndeplinirea actelor notariale, or, potrivit art. 2 pct. 10) prevede că taxa de stat se încasează pentru actele notariale îndeplinite de notari și de alte persoane abilitate prin lege.

Reiterând, circumstanțele elucidate, Completul specializat în contencios administrativ reține că, Legea prevede expres că pentru serviciile notariale se achită taxa de stat, care este transferată la bugetul de stat de către persoana care desfășoară activitate notarială. Iar reclamanta desfășurând activitatea notarială în baza Licenței din 12 mai 1998, în activitatea sa urmează a se baza inclusiv pe principiul legalității și a activa respectând rigorile legale stabilite. Totodată, un simplu dezacord critic adus unor reglementări legale ale activității notariale nu afectează prezumpția legalității actului normativ.

În altă ordine de idei, Completul de judecată remarcă că potrivit prevederilor art. 123 alin. (2) din Codul de procedură civilă, faptele stabilite printr-o hotărâre judecătorească irevocabilă într-o cauză civilă soluționată anterior în instanță de drept comun sau în instanță specializată sunt obligatorii pentru instanța care judecă cauza și nu se cer a fi dovedite din nou și nici nu pot fi contestate la judecarea unei alte cauze civile la care participă aceleași persoane.

La caz, prin hotărârea irevocabilă a Curții de Apel Chișinău din 07 februarie 2020 (rămasă în vigoare după încheierea Curții supreme de Justiție din 24 iunie 2020), a fost respinsă acțiunea Notarului Constantinescu Elena către Ministerul Justiției al RM și Guvernul RM, cu privire la: - Constatarea faptului neîncadrării notarilor în categoria organelor de stat împuternicite special prin Legea taxei de stat nr. 1216-XII din 03 decembrie 1992, cu modificările ulterioare, publicată în Monitorul Parlamentului Republicii Moldova nr. 12/359 din 1992, de a percepe taxa de stat de la persoanele fizice și juridice, în ale căror interese sunt îndeplinite acte notariale; - Anularea sintagmei ”s-a încasat taxa de stat lei” din Modelele girurilor de autentificare și a certificatelor notariale (I) din Titlul I Girurile de autentificare a actelor notariale și II) din Titlul II Certificatele notariale, aprobate prin ordinul Ministerului Justiției nr. 394 din 29 septembrie 2005, privind aprobarea registrelor necesare pentru desfășurarea activității notariale, forma și conținutul acestora, cu modificările ulterioare, publicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 135-138 art. 448 din 14 octombrie 2005; - Anulării rubricii 6 ”Taxa de stat” din Registrul actelor notariale (care urmează a fi completat de notari), aprobat prin ordinul Ministerului Justiției nr. 267 din 02 iulie 2003, privind aprobarea registrelor necesare pentru desfășurarea activității notariale, forma și conținutul acestora, cu modificările ulterioare, publicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 148, art. 199, din 15 iulie 2003; - Anularea propoziției: ”în rubrica a 6-a se indică cu cifre mărimea taxei de stat”, din pct. 29 a Regulamentului cu privire la modul de îndeplinire a actelor notariale și completare a registrelor notariale, aprobat prin ordinul Ministerului Justiției nr. 95 din 28 februarie 2008, cu modificările ulterioare, publicat Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 63-65 art. 167 din 28 martie 2008.

Urmare celor expuse, nu pot fi admise criticile reclamantei în vederea anulării actelor normative în partea contestată, deoarece prin acțiunea și suportul probatoriu prezentat nu sa confirmat în nici un mod ilegalitatea actelor normative contestate.

În conformitate cu prevederile art. 224 alin. (1) lit. f), art. 225 din Codul administrativ, art. 389-390 din Codul de procedură civilă, Completul de contencios administrativ din cadrul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău,

h o t ă r ă ș t e:

Se respinge acțiunea înaintată de SRL ”Transautogaz” către Notarul Constantinescu Elena, Ministerul Justiției al RM și Guvernul RM, cu privire la anularea parțială a actului administrativ normativ și și restituirea sumei.

Hotărârea este cu drept de recurs la Curtea Supremă de Justiție în termen de 30 de zile.

Președintele ședinței, Judecător Judecător

Anatolie Minciuna Veronica Negru Ecaterina Palanciuc